

**UCHWAŁA NR XIII.108.2016
RADY GMINY WĄSEWO**

z dnia 27 maja 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Traci moc uchwała nr IV/20/2011 Rady Gminy Wąsewo z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Krzysztof Gałązka

Załącznik do Uchwały Nr XIII.108.2016
Rady Gminy Wąsewo
z dnia 27 maja 2016 r.
Zalacznik.pdf

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016–2020**

Załącznik
do Uchwały nr XIII.108.2016
Rady Gminy Wąsewo
z dnia 27 maja 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016–2020
W GMINIE WĄSEWO**

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Podstawy prawne działania Programu

- ◆ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390)
- ◆ Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.)
- ◆ Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi (Dz. U. z 2015r. poz. 1286 ze zm.)

- ◆ Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015r. poz. 1515 z późn. zm.)
- ◆ Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015r. Poz. 2082)
- ◆ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr. 88 poz. 553 z późn. zm.)
- ◆ Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2020
- ◆ Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2011 – 2016

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu Karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Wąsewo ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Wąsewo

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na dzień 31.12.2015 r. Gmina Wąsewo liczy 4485 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowi Mazowieckiej wynosi 213, w tym 123 kobiety i 90 mężczyzn. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2015 przeprowadzonych zostało 104 interwencji domowych, podczas których założono 13 „Niebieskich Kart”. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2015 roku złożono 16 wniosków o wszczęcie procedury zmierzającej do nałożenia obowiązku leczenia odwykowego, 4 wnioski skierowano do sądu o nałożenie obowiązku przymusowego leczenia odwykowego. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.12.2015r. 9,36% ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej. Na terenie powiatu ostrowskiego brakuje Ośrodka Interwencji Kryzysowej, tak więc nie ma możliwości skorzystania z bezpośredniego wsparcia m.in. z powodu przemocy w rodzinie. W szkołach na terenie Gminy Wąsewo zanotowano akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wąsewo
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Wąsewo
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014 - 2024,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015r. poz. 1286 z późn. zm.)

V. Zasoby Gminy Wąsewo w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą
 - Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Posterunek Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - placówki oświatowo-wychowawcze,
 - placówki służby zdrowia,
 - organizacje pozarządowe,
 - parafia,
 - inne,

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- ◆ poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- ◆ dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- ◆ dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- ◆ otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- ◆ silne więzi rodzinne,
- ◆ chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- ◆ stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- ◆ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- ◆ brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- ◆ problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ◆ ubóstwo,
- ◆ brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- ◆ brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- ◆ brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

L.p	Cel	Rodzaj działania	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Wskaźniki
	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wąsewo	Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego	Pracownicy socjalni Przedstawiciele oświaty Przedstawiciele policji Przedstawiciele GKRPA Przedstawiciele ochrony zdrowia Kuratorzy sądowi Przedstawiciele organizacji pozarządowych Inni w zależności od zasobów Do obowiązków których należą: - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą - dokumentowanie działań	2016 - 2020	Liczba zdiagnozowanych problemów przemocy w rodzinie. Liczba opracowanych i zrealizowanych planów pomocy Liczba monitorowanych rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie Liczba podjętych i udokumentowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy Liczba działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą Liczba interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą Liczba szkoleń nt przemocy

		<p>podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów ich działań</p> <ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą - inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą - udział w działaniach edukacyjno - informacyjnych 		
	<p>Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy</p>	<p>pracownicy oświatowi Środek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Zespół Interdyscyplinarny, inne, w zależności od zasobów gminy</p>	<p>2016 – 2020</p>	<p>Liczba rozprawionych ulotek i informacji nt. przemocy i jej skutków</p> <p>Liczba programów i kampanii społecznych</p> <p>Liczba konkursów w zakresie zapobiegania przemocy oraz liczba uczestników</p> <p>Liczba spotkań edukacyjnych dla mieszkańców gminy</p>

2.	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	<p>olowanie sprawców od ofiar. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.</p> <p>z przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc</p> <p>Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, inne, w zależności od zasobów gminy</p>	2016 – 2020	<p>Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc w rodzinie</p> <p>Liczba wniosków o leczenie odwykowe</p>
3.	Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<p>Utworzenie punktu informacyjnego - udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej	2016 – 2020	<p>Liczba osób objętych poradnictwem i liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu</p> <p>Liczba rodzin objętych pracą socjalną</p>

	<p>- udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego</p> <p>- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych</p> <p>- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”</p>			
	<p>Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy</p> <p>- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”</p> <p>- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego</p>	<p>policej, Środek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele oświaty, przedstawiciele ochrony zdrowia</p>	2016 – 2020	<p>Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart"</p> <p>Liczba powołanych grup roboczych</p>
	<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia</p>	<p>Środek Pomocy Społecznej policej Gminny Zespół Interdyscyplinarny</p>	2016 – 2020	<p>Liczba udzielonego schronienia dla osób dotkniętych przemoc</p>

Przewidywane efekty realizacji Programu:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie
3. Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
5. zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawie przeciwdziałania przemocy
6. zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą
7. niwelowanie skutków przemocy
8. zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży na temat zagrożeń płynących z występującego problemu przemocy
9. zmniejszenie skali występujących w rodzinie dysfunkcji wynikających z przemocy

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wąsewo, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.